

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

AZ EURÁZSIAI RÉTISÁSKA (STENOBOTHRUS EURASIUS) ÉS A STYS –TARSZA (ISOPHYA STYSI) FELMÉRÉSÉNEK EREDMÉNYEI

„A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszútávú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001) elnevezésű projekt

NATURA FEJLESZTÉSI ELEM

KONFERENCIA

Budapest, 2019. június 12.

Dr. Nagy Antal

nagyanti76@gmail.com

Debreceni Egyetem

natura

a természet értékei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

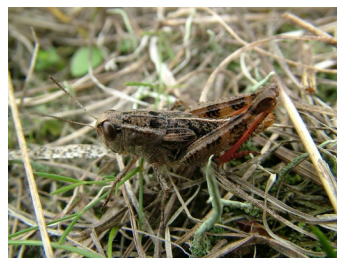
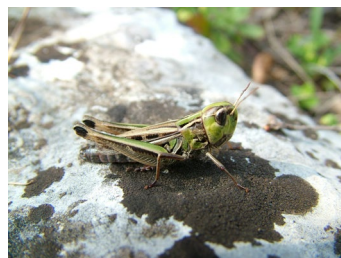
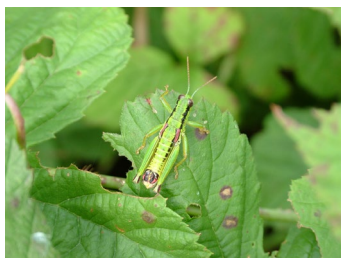

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

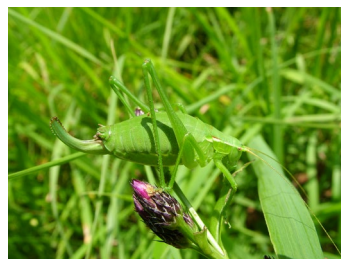

Natura 2000 listán szereplő hazai egyenesszárnyúak:

- Vöröslábú hegyisáska – *Odontopodisma rubripes* (Ramme, 1931)
- Eurázsiai rétisáska – *Stenobothrus (Stenobothrodes) eurasius* Zubowski, 1898
- Álolaszsáska – *Paracaloptenus caloptenoides* (Brunner von Wattenwyl, 1861)

- Erdélyi avarszöcske – *Pholidoptera transsylvanica* (Fischer, 1853)
- Erdélyi vagy Stys-tarsza – *Isophya stysi* Čejchan, 1957
- Magyar tarsza – *Isophya costata* Brunner von Wattenwyl, 1878

Eurázsiai rétisáska

Magyar tarsza

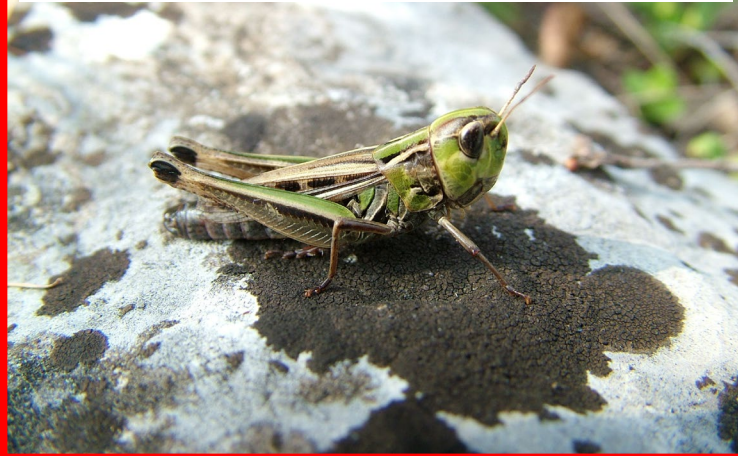

Stys-tarsza

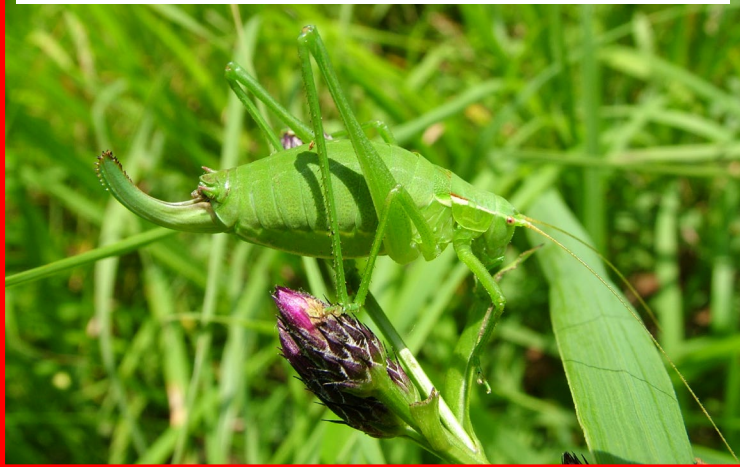

Eurázsiai rétisáska

Stys-tarsza

Magyar tarsza

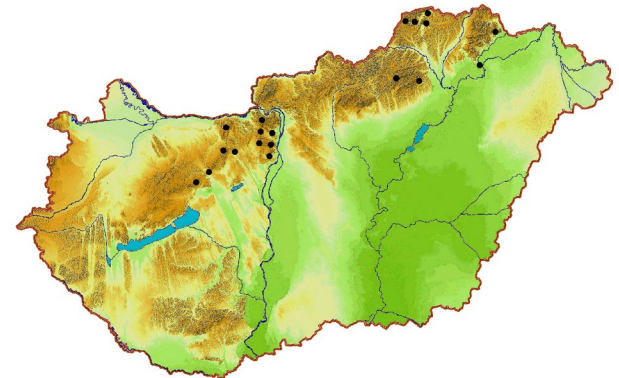

EURÁZSIAI RÉTISÁSKA (S. EURASIUS)

A természetvédelem országos programja.

- *S. nigromaculatus* formai hasonlóság
- eurázsiai sztyeppzóna faja
- Kárpát-medencében élő populációi erősen izoláltak, peremhelyzetűek
- sztyepplejtők és sziklagyeppek lakója
 - kontinentális cserjések (40A0),
 - pannon sziklagyeppek (6190),
 - pannon lejtősztyepppek és sziklafüves lejtők (6240)
- egyes állományait , az utóbbi évtizedekben antropogén, illetve természetes okok miatt erősen meggyengültek, eltűntek.

natura

a természet értékei

Vizsgálat	N2000		Év
elterjedés pontosítás, állománybecslés	HUBN10007	Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel	2017
elterjedés pontosítás, állománybecslés	HUBF20001	Keleti-Bakony	2018
elterjedés pontosítás	HUDD20030	Mecsek	2018
állománybecslés	HUDI20039	Pilis és Visegrádi-hegység	2018
állománybecslés	HUDI20009	Budai-hegység	2018
állománybecslés	HUDI30001	Vértes	2018
Ökológiai vizsgálat		ismert élőhelyeken	2017-2018

Zempléni-hg.:

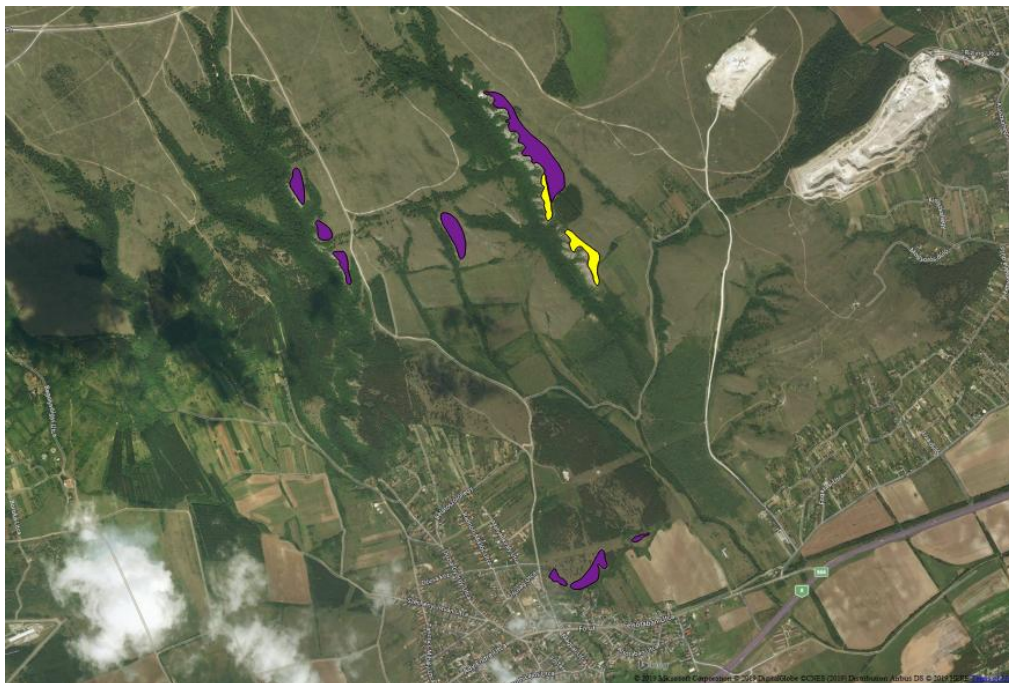
- 20 potenciális élőhelyfolt felmérése Sátoraljaújhely és Füzér környékén
- 5 élőhelyfolton igazolt elterjedés
- Füzéren (Kopaszka): 1800-2000 egyed

Keleti-Bakony:

- 36 potenciális élőhelyfolt felmérése
- 4 élőhelyfolton igazolt elterjedés (4,45 ha, Bér-hegy, Szenes-horog-völgy)
- A felmért állományok becsült összesített egyedszáma: 1800 egyed

Szenes-horog-völgy (új lelőhely)

natura

a természet értékei

Mecsek:

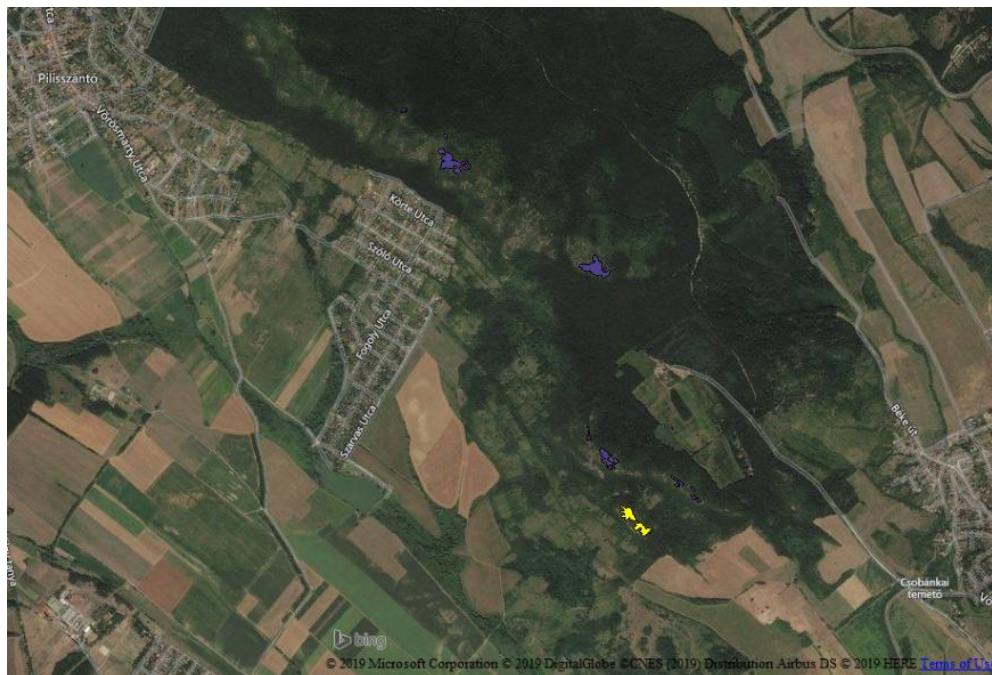
- 15 potenciális élőhelyfolt felmérése
- A faj egyik vizsgált folton sem volt kimutatható
- Az utolsó adat 1960-as évekből származik, a faj kihalt a területről az élőhely eltűnése / beszűkülése miatt.

Pilis és Visegrádi-hegység:

- 29 potenciális élőhelyfolt felmérése
- 4 élőhelyfolton igazolt elterjedés (1,85 ha)
- A faj több korábban ismert élőhelyfolton nem került elő!

Pilisszántótól DK-re

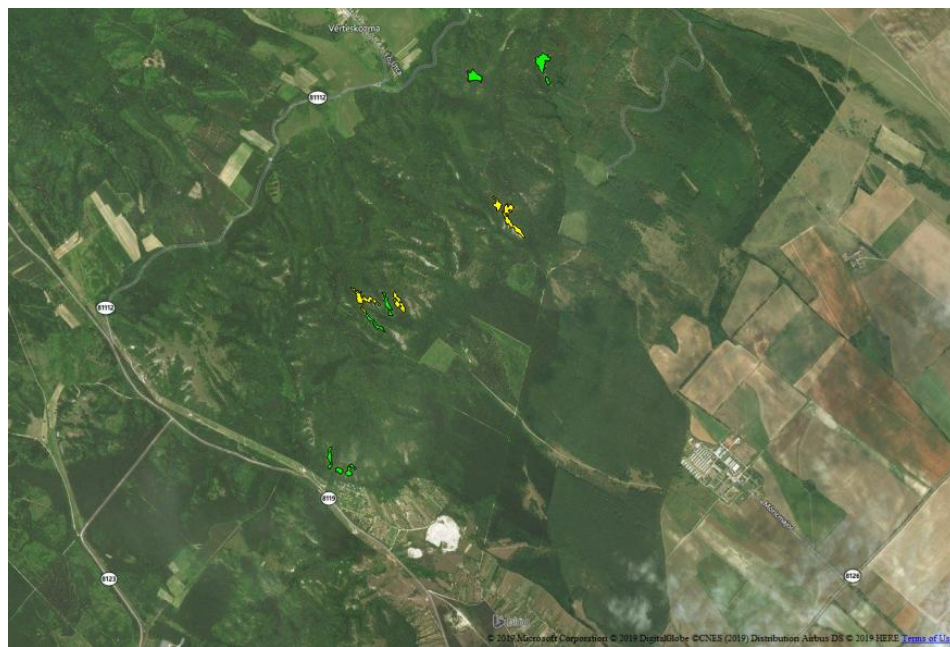
natura

a természet értékei

Vértes:

- 36 potenciális élőhelyfolt felmérése
- 7 élőhelyfolton igazolt elterjedés (6,75 ha), 2 új lokalitás (Csákvár: Tótölés és Nagy-bükk, 530 és 320 egyed)
- Nagy-széna-hegy (Szár): 5300 egyed

- A faj 2 korábban ismert élőhelyfolton nem került elő.

Csákvár

natura

a természet értékei

Budai-hegység:

- 43 potenciális élőhelyfolt felmérése
- 2 élőhelyfolton igazolt elterjedés (3,54 ha)
- Perbál: Meszes: 500 egyed, Hármashatárhegy: 20 egyed

- A faj több korábban ismert lelőhelyről nem volt kimutatható!

Perbál

natura

a természet értékei

N2000		Vizsgált élőhelyfolt	Foglalt élőhelyfolt
HUBN10007	Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgyel	20	5
HUBF20001	Keleti-Bakony	36	4
HUDD20030	Mecsek	15	-
HUDI20039	Pilis és Visegrádi-hegység	29	4!
HUDI20009	Budai-hegység	36	7!
HUDI30001	Vértés	43	2!
	Összesen	179	22

Ökológiai vizsgálat:

- 2017: 8 terület, 2018: 6 terület
- Jelenlét/hiány, állományméret
- Egyenesszárnyú-együttes vizsgálata
- vizsgált háttérváltozók: alapkőzet; kitettség; talajvastagság; vertikális növényzetborítás; nyílt talajfelszín aránya (%); szabad kőzetfelszín aránya (%); növénycönológiai felvétel; talajszerkezet [humusz-tartalom (%); CaCO₃-tartalom (%); pH H₂O; pH KCL; szemcse-összetétel (%)]

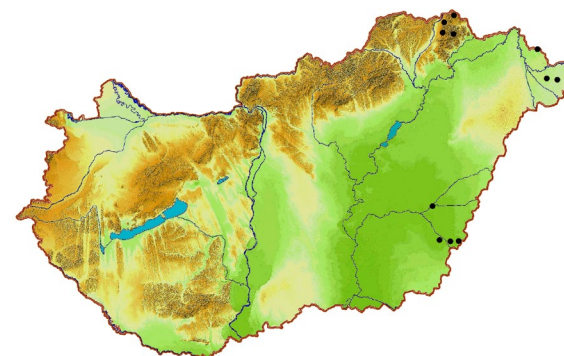
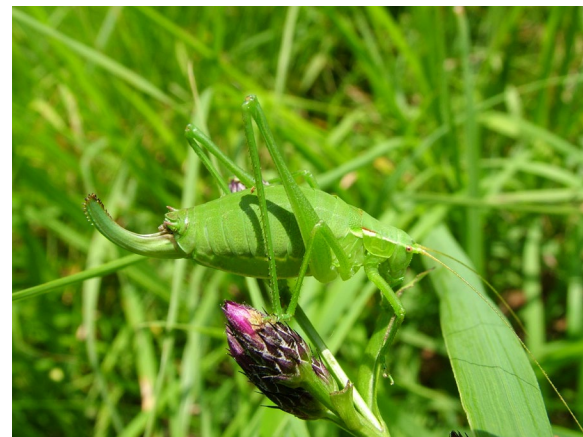
Ökológiai vizsgálat:

- A *S. eurasius* déli, vagy dél-nyugati kitettségű, 5–10° lejtőszögű, kontinentális sztyepnövényekben gazdag száraz gyepekben tipikus.
- Élőhelyein a szabad kőzetfelszín (6–17%) és a szabad talajfelszín (5–15%) aránya számottevő.
- Az alapkőzet nem befolyásolja az állományok jelenlétét és méretét.
- A befoglaló egyenesszárnyú-együttes alapján az élőhely-szerkezetet különböző mértékben záródott gyepfoltok is jellemzik.
- Jellemző élőhely típusa a Magyar Középhegység vonulatán elterjedtnek számít, azonban a faj ennek ellenére szórványos előfordulású.

- Más *Isophya* fajokkal való formai hasonlóság (*I. kraussi*).
- Az Északkeleti-, Keleti-Kárpátokban és az Erdélyi-szigethegységben elterjedt
- Magyarországon csak kisméretű elszigetelt állományokban
- Leginkább árnyas irtásréteken és változatos növényzetű, mezofil gyepekben
 - kékperjés láprétek (6410),
 - hegyi kaszálórétek (6520)
- Állományait a művelés felhagyását követő szekunder szukcesszió veszélyezteti. Zavarás előtt, kis mozgékonyága miatt nem, vagy alig képes kitérni

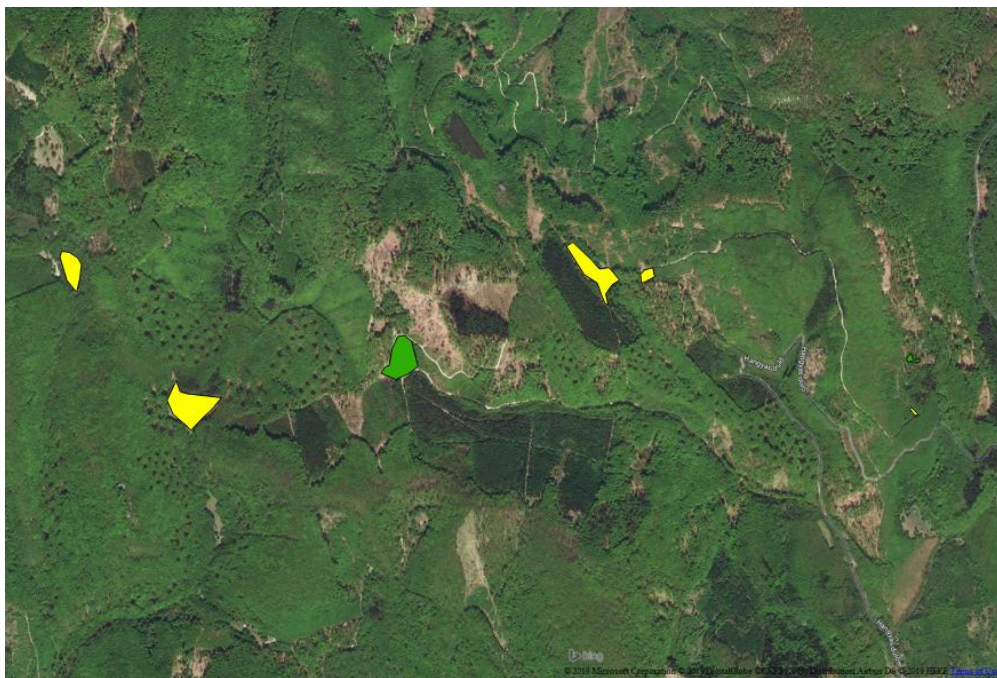
Vizsgálat		N2000	Év
elterjedés pontosítás	ETRS E516N287	Gerendás-rét és környéke (Zemplén)	2017
elterjedés pontosítás	HUBN20085	Észak-Zempléni-hegység	2017
elterjedés pontosítás	HUBN20084	Központi Zemplén	2017
állománybecslés	HUHN20045	Kaszonyi-hegy, Dédai-erdő	2018
elterjedés pontosítás	HUHN20056	Jánki-erdő	2019
elterjedés pontosítás	HUHN20054	Csaholc-Garbolc	2019
elterjedés pontosítás	HUHN20050	Kömörő-Fülesd	2019
elterjedés pontosítás	ETRS E524N286	Beregdaróc környéke	2019
elterjedés pontosítás	ETRS E525N284	Túristvándi-Kömörő között	2019

Gerendás-rét és környéke:

- 10 potenciális élőhelyfolt felmérése (2017) + további 5 élőhelyfolt (2018)
- 1 élőhelyfolton igazolt elterjedés (Gerendás-rét) + 4 új igazolt elterjedés
- A gerendás-réten élő állomány a kipusztulás szélén áll!

Észak-Zemplén:

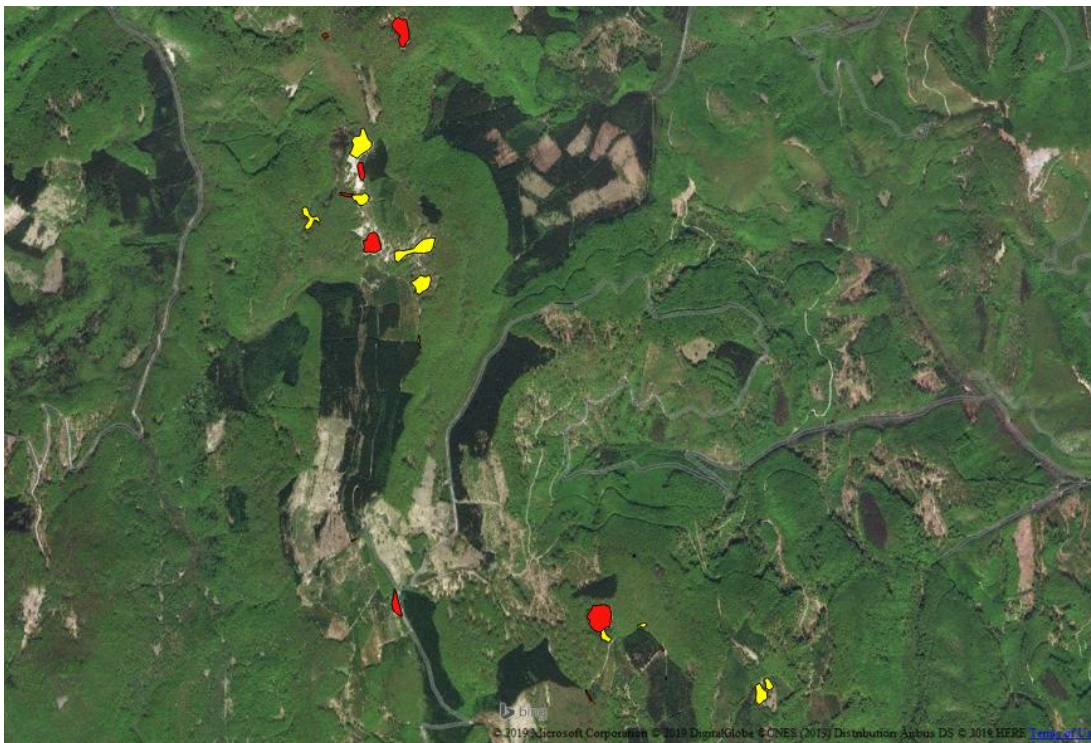
- 18 potenciális élőhelyfolt felmérése.
- A faj az elmúlt évek intenzív kutatásai ellenére nem került elő a területen.
- *Isophya kraussii* előfordulása mindenhol kimutatható volt.

Közép-Zemplén:

- 23 potenciális élőhelyfolt felmérése
- 11 élőhelyfolton igazolt elterjedés (8 ha), Gyertyán-kúti-rétek, Nagy Péter mennykő

- Teljes vizsgált állomány mérete: 5000-10000 egyed

Kaszonyi-hegy és Dédai-erdő:

- 43 potenciális élőhelyfolt felmérése
- 10 élőhelyfolton igazolt elterjedés (Kaszonyi-hegy + Dédai-erdő 5 új folt)
- Élőhely mérete 2,8 ha, állományméret: 1000-2000 egyed

natura

a természet értékei

N2000		Vizsgált élőhelyfolt	Foglalt élőhelyfolt
ETRS E516N287	Gerendás-rét és környéke (Zemplén)	15	5
HUBN20085	Észak-Zempléni-hegység	18	0!
HUBN20084	Központi Zemplén	23	11
HUHN20045	Kaszonyi-hegy, Dédai-erdő	43	10
	Összesen	99	26

A vizsgálat 2019-ben 5 területen folyik

natura

a természet értékei

*...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel*

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

natura

a természet értékei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE